

42 2024

WEEKKRANT
16 OKTOBER
JAARGANG 85
EDITIE 4330

P900720
AFGIFTEKANTOOR:
2099 ANTWERPEN X
AFZENDER:
HALEWIJNLAAN 92
2050 ANTWERPEN

FEDERATIE FRANDO

SINT-FRANCISCUS | SINT-ANTONIUS | DON BOSCO

PAUSBEZOEK AAN LEUVEN-CENTRUM

Snel zijn om een foto te nemen van de paus was de boodschap

Na de academische zitting in de Naamsestraat naar aanleiding van het 600-jarig bestaan van de Leuvense universiteit, bracht Paus Franciscus een blitzbezoek aan het centrum van Leuven. Ruim 6000 mensen woonden dit uniek moment bij. Regen en wind werden getrotseerd om een glimp van Zijne Heiligheid op te vangen en ... op fototoestel of smartphone vast te leggen.

De veiligheidsmaatregelen voor dit blitzbezoek van de paus aan Leuven-centrum waren niet min. Een honderdtal agenten en vele bodyguards waakten over de veiligheid van paus Franciscus. De media lieten zich evenmin onbetuigd: wij merkten reportageploegen van VRT Het Journaal, VTM Nieuws, ROBTv, Spaans- en Duitssprekende omroepen en zelfs RTBF was met een technische equipe aanwezig.

Overigens diende iedereen die zich de toegang wou verschaffen naar de ruimte tussen de dranghekkens, zich te laten fouilleren. Sommige plaatsen tussen de nadars waren voorzien voor mensen met een beperking en een andere plaats was duidelijk toegewezen aan de cameramannen van de pers.

Het was voor iedereen vooral een centonig wachten op het bezoek van de paus, want de academische zitting liep enorm uit. Het weer liet zich niet van zijn beste kant zien: het was slechts 14 graden en de regen doch vooral de snijdende wind stelde de ongeduldige menigte op de proef.

18 uur

Maar om klokslag 18 uur was het dan zo ver: de paus liet zich in een golfwagentje rijden langs de Naamsestraat naar de Grote Markt. Oor-

paus Franciscus op de Grote Markt (c) John Steffen

spronkelijk lieten de ordehandhavers weten dat de paus minstens twee (misschien wel drie) rondjes zou maken rond de Sint-Pieterskerk, maar wij vermoeden dat dit werd beperkt tot één ronde, vanwege de opgelopen vertraging en het minder goede weer.

Honderden fototoestellen en smartphones gingen de hoogte in om de paus te kunnen fotograferen.

Om 18 uur galmde de beiaard en stegen vreugdekreten en applaus van de aanwezigen op uit de Naamsestraat. Het lange wachten werd beloond!

Dikwijls moest er een keuze worden gemaakt: ofwel kijk je zelf, ofwel fotografeer je, doch de combinatie was quasi onmogelijk.

Om een goede foto te kunnen nemen was snel wezen de boodschap: de paus maakte immers slechts één rondje langs de kerk en - vooral

wegens de barre weersomstandigheden - geschiedde deze optocht op een drafje. Ondanks alles kregen de ruim 6000 kijklustigen waar voor hun geld, en hebben zij paus Franciscus in levenden lijve kunnen aanschouwen.

Hugo Hollé

Colofon

DIENST ABONNEMENTEN
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
03 210 08 30
dienst.parciebladen@kerknet.be

ALGEMENE REDACTIE
Halewijnlaan 92, 2050 Antwerpen
contact@otheo.be
redactie@otheo.be
www.otheo.be

PUBLICITEIT
Trevi plus bvba
Meerlaan 9, 9620 Zottegem
09 360 48 54 • fax 09 367 49 88
katrien@treviplus.be
www.treviplus.be

Copyright
Alle teksten, foto's en beeldmateriaal uit **KERK & leven** zijn auteursrechtelijk beschermd. Zonder toestemming van de uitgever mogen ze op geen enkele wijze worden verspreid. De uitgever is niet verantwoordelijk voor de inhoud van de advertenties. Lezersbrieven moeten naam en adres vermelden. De redactie behoudt zich het recht teksten in te korten of te weigeren.

KERK & leven is een uitgave van
Studiecentrum Kerk en Media vzw

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER
Geert De Kerpel

Diocesane redactie Aartsbisdom
Tony Dupont, 011 23 08 80,
tony.dupont@otheo.be
Frederik de Merodestraat 18, 2800 Mechelen

ABONNEMENTEN
Philippe Nachtergaele
P. Nollekensstraat 145,
3010 Kessel-Lo
philippe.nachtergaele@gmail.com

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-ANTONIUS
Leo Swinnen
Platte-Lostraat 202,
3010 Kessel-Lo
gsm 0496 214 614
leo.swinnen@telenet.be

REDACTIECONTACTPERSOON
DON BOSCO

REDACTIECONTACTPERSOON
SINT-FRANCISCUS en
EINDREDACTIE FRANDO
Leo Page
Verenigingstraat 21
3010 Kessel-Lo
tel. 016 252151 gsm 0479 508178
leopage42@gmail.com

CONTACTADRESSEN
DON BOSCO
Jef Wauters,
Cristianlaan 43,
3010 Kessel-Lo
tel. 016 25 58 92 gsm 0485 06 30 38

SINT-ANTONIUS
Leo Swinnen
Platte Lostraat 202
3010 Kessel-Lo
0496 214 614
Parochiesecretariaat:
Léon Schreursvest 33
3001 Heverlee

SINT-FRANCISCUS
Parochiesecretariaat
Tiensesteenweg 190,
3001 Heverlee
Open op dinsdag en donderdag
van 09.30 u. - 11.30 u.
Het kan nuttig zijn vooraf te bellen
op 016 25 04 59
of liefst op 0492 319215

VIERINGEN

SINT-FRANCISCUS

Zondag 20 oktober 2024
29ste zo dh jaar

10u. Viering – Dag van de Chronische zieken
Viering met Samana

Voorgangers: Deken Patrick Maervoet en Lieven Dries
Lector: Ronny Van de Gaer, Cécile Van Hoecke en leden van Samana
Zang: Franciscuskoor
Orgel: Herman Baumers

Zondag 27 oktober 2024
30ste zo dh jaar

10u. Viering
Intentie voor mevrouw Lucienne Hommelen

Voorganger: pastor Rony Timmermans en Gaston Eysermans
Lector: Lutgarde Frederickx
Zang: Eddy Van Espen
Orgel: Herman Baumers

SINT-ANTONIUS

Vrijdag 18 oktober
Herfstfeest Samana

11 u. viering met CD-muziek
Voorganger: Myriam Neves
Lector: Hilde Sinap

Zondag 20 oktober
27ste zondag door het jaar B

11 u. viering met koor- en samenzang
Voorganger: Mirjam Van Lammeren

Lector: Eva Voets
Duiding: Mirjam Van Lammeren
Beelden: Leo Swinnen
Zondag 27 oktober
GEEN VIERING

DON BOSCO

Zondagsvieringen om 10.30 u.
27 oktober

KERK IN NOOD

Herinneringen zijn voor altijd

(c) Kerk in Nood

Uw bemoedigende of troostende woorden vinden zeker een gepaste plaats op deze serene wenskaart. In onze webwinkel (<https://www.kerkinnood.be/product-categorie/wenskaarten/>) vindt u nog andere wenskaarten voor diverse gelegenheden. (10,5 cm x 21 cm dubbele wenskaart

met enveloppe, € 2,80)
Kom langs bij Kerk in Nood in de Abdij van Park 5 of laat het bij u thuis bezorgen via 016 39 50 50, info@kerkinnood.be of www.kerkinnood.be.
IBAN: BE91 4176 0144 9176
BIC: KREDBEBB

UNIVERSITAIRE PAROCHIE

Wandelen met verdriet

Loop je als (doctoraats)student soms ook rond met een hoofd of lijf vol verdriet? Omdat je je niet goed in je vel voelt, iemand uit je omgeving erg ziek is, je ouders aan het scheiden zijn, de stress te groot is of omdat je iemand moet missen... Misschien kan een wandelbabbel met lotgenoten rond de Abdij van Park wel deugd doen. Je krijgt wat gespreksinput mee en we wisselen regelmatig van gesprekspartner.

Data: 22 oktober 2024, 26 november 2024, 27 februari 2025 en 25 maart 2025

Uur: van 14u. tot 16u.
Plaats van afspraak: Abdij van Park – aan de fietsenparking naast Brasserie De Abdijmolen – Abdij van Park 4, 3001 Heverlee
Kostprijs: gratis
Meer info: <https://www.kuleuven-be/up/activiteiten/rouw>

Het is geen schande om langzaam vooruit te komen, wel om stil te blijven staan

BZN

<https://www.youtube.com/watch?app=desktop&v=aywz5jfl7A>

For the beauty of the earth
For the beauty of the skies
For the love which from our birth
Over and around us lies

Chorus:
Lord of all, to thee we raise
This our joyful hymn of praise

For the beauty of each hour
Of the day and of the night
Hill and vale and tree and flower
Sun and moon and stars of light

For the joy of human love
Brother, sister, parent, child
Friends on earth and friends above
For all gentle thoughts and mild

For each perfect gift of thine
To our race so freely given
Graces human and divine
Flow'rs of earth and buds of heav'n

Communielied uit de Don Boscoviering
van 29-9-2024

Voor de schoonheid van de aarde,
voor de schoonheid van de hemelen,
voor de liefde die vanaf onze geboorte op ons en overal rondom ons rust

refrein: Heer van allen en alles,
tot U richten wij deze vreugdevolle lofzang.

Voor de schoonheid van elk uur
Van de dag en van de nacht
Heuvel en dal en boom en bloem
Zon en maan en sterrenlicht

Voor de vreugde van de menselijkheid,
broeder, zuster, ouder, kind.
Vrienden op aarde en vrienden hierboven,
voor alle liefdevolle en milde gedachten.

Voor iedere perfecte gave van U,
aan ons mensen geheel vrij geschonken,
menselijk en goddelijke genade,
aardse bloemen en hemelse bloemknoppen

Het avondprogramma van Filosofenfontein

Het Avondprogramma van Filosofenfontein heeft een lange traditie. Het gaat ongeveer eenmaal per maand door op dinsdagavond om 20 uur. De onderwerpen zijn breed gekozen rond zinzoeken. De toegang is open voor alle geïnteresseerden. Meestal worden externe sprekers uitgenodigd. Het programma gaat door op Filosofenfontein, Waverse baan 352, 3001 Heverlee

Inschrijving is gewenst maar niet verplicht, we vragen een bijdrage van 10 €

Dinsdag 19 november 2024 om 20 uur: Herman De Dijn over "Het Rooms-katholicisme, een ongelooflijke godsdienst"

Dinsdag 17 december 2024 om 20 uur: Bernard de Cock over "Spiritualiteit in muziek - het Magnificat van J.S. Bach, BWV 243"

Dinsdag 25 maart 2025 om 20

uur: Katrien Cornette over "Kruisweg van de psychiatrie - vergrootglas voor eigen zinfragen"

Dinsdag 6 mei 2025 om 20 uur: Geert Moons over "Franz Kafka, een sterveling zoals u en ik"

De lezingen gaan door in de zaal van Filosofenfontein, Waversebaan 352, 3001 Heverlee, tel 016 40 73 40

Je vindt meer informatie op de website van Filosofenfontein: <https://www.filosofenfontein.be/-vorming/avondprogramma/avondprogramma-2024-2025>
Kon je niet vooraf inschrijven? Toch welkom. Betaling ter plaatse is mogelijk.

Van harte welkom!
Hendrik Van Moorter - Jan Degrauwe - Jef Schoenaerts, lekendominicanen

...met als opdracht een parochiezone uit te bouwen...

Bij de zoneviering 2021 in Linden van "Rony 50 jaar priester"

Wie is Rony Timmermans?

Ik ben geboren in Diest op 13 juni 1946. Ik was de helft van een tweeling, mij zusje Lian is kort na haar geboorte gestorven. Eddy was mijn oudste broer en na mij werd er weer een tweeling geboren, André en Rob. André is slechts drie maanden geworden. Mijn twee overlevende broers, zijn ondertussen ook gestorven. Eddy was godsdienstleerling in Hoboken en Rob was stadssecretaris in Diest.

Mijn vader was mijnwerker in Zwartberg. Zijn drie broers en hijzelf werkten in de koolmijn (hun vader was vroeg gestorven).

Toen ik vier jaar werd ging ik naar de kleuterschool bij de Zusters van Voorzienigheid. Vanaf zes jaar studeerde ik in het Sint-Jan Berchmanscollege in Diest.

Van jongs af aan waren wij alle drie misdienaars bij de Kruisheren in Diest. Wij vertrokken elke dag om halfacht naar de kerk en daarna gingen we naar school.

Ik was tien jaar toen ik mijn vader verloor door een ongeluk in de mijn. Moeder bleef alleen achter met drie jonge kinderen. Elke avond baden wij een rozenhoedje

om verbonden te blijven met vader en de kinderen in de hemel. Moeder zei dan luidop: "nu een tientje voor pa, nu een tientje voor Lian en nu een tientje voor André".

Vanaf negen jaar was ik ook al lid van de KSA, de Katholieke Studerende Actie. Later ben ik ook een tijdje gouvproost voor KSA Brabant geweest. De Diesterse parochies organiseerden ook vakantiepleinen in Molenstede (Dasse-naerde). Ook daar was ik zeer actief. Tot 18 jaar was ik misdienaar bij de Kruisheren.

Ondertussen kregen we een nieuwe parochie in onze wijk. Via pastoor Poels en zuster Rosa werd ik meer georiënteerd naar het bisdom. Toen wist ik dat ik naar het seminarie wou.

Ik begon in het Johannes XXIII seminarie in Leuven. Dat eerste jaar startten wij met 14 Vlamingen en 21 Franssprekenden. Daar maakte ik kennis met priester Herman Serotte en met priester Mauritz Andries. Die laatste was onze pastorale begeleider.

Tijdens ons inleidende jaar kregen we filosofie en theologie. We deden ook een "kennis werkkamp" met de Bouworde en logeerden toen in

een huis op de Tiensesteenweg; later leerden we ook de toenmalige H-Hartparochie (nu St-Franciscus) beter kennen.

Daarna gingen we naar het Groot Seminarie in Mechelen. Daar leerde ik o.a. Leo Page kennen. Per streek waren wij ingedeeld in leefgroepen. Ik deed pastorale stage in Coloma (o.a. KAJ).

Vanaf het tweede jaar heb ik kandidatuur psychologie gedaan. Toen moest ik ook mijn verplichte legerdienst doen. Ik werkte in het militair hospitaal, toen nog in de Kroonlaan in Brussel. Ik moest de soldaten verplegen die gebroken armen of benen hadden. De sfeer in het leger lag me niet echt.

In het derde jaar kregen we catechese van prof. Jef Bulckens.

In het vierde stagejaar koos ik voor bijzondere jeugdzorg. Ik had stage gelopen in Zelem, een huis met weeskinderen. Vandaar groeide die bekommernis voor die kinderen, want ik kom zelf uit een warm nest. In het laatste jaar van mijn priesteropleiding ging ik in Monte Rosa wonen waar drie leefgroepen waren. Op 1 september vroegen de Hollandse Zusters, die het tehuis organiseerden, mij of ik mijn priesterwijding niet kon vervroegen. Het lukte: ik werd priester gewijd op 6 november 1971. In de Diestse Sint-Jan Berchmans parochie was ik de eerste priester die daar gewijd werd door hulpbisschop Mgr. Paul Schoenmaeckers.

Ik wist dat ik graag wilde verder werken in de sector Bijzondere Jeugdzorg. Ik mocht in Monte Rosa blijven wonen, maar ik werd ook onderpastoor in Boortmeerbeek.

Ik werd ook pastoraal werker in Terbank, een organisatie en school voor kinderen en jongeren met een lichte- en matige mentale beperking. Ik ging ook lesgeven in de school Windekind, een school voor kinderen en jongeren met

een licht-mentale of fysieke beperking. Ondertussen zocht het huidige Vlaams Welzijnsverbond een pastorale begeleider: Als mens en priester groeide ik in de zorg voor gehandicapten.

Ondertussen werd ik in ons bisdom inspecteur godsdienst, later tevens hoofdbegeleider Buitengewoon Onderwijs; inspecteur godsdienst lager onderwijs volgde later en daarna hoofdinspecteur godsdienst.

Ik heb altijd hard gewerkt, maar ik heb het altijd graag gedaan.

Rony, ik hoor dat jij ook "een bouwer" bent.

Toen in Leuven de Peda voor adolescenten meisjes "De Goede herder" sloot, nam ik met een nieuwe VZW de erkenning over en stichtten we "De Wissel" voor dit doelgroep; momenteel hebben we een afdeling op de Diestsevest, één in Kortrijk-Dutse, een opvangmogelijkheid in Wezemaal en het "Overkop Huis" in Tienen.

Vanuit De Wissel is "Amber" gesticht. Op de Tiensesteenweg in Korbeek-Lo worden jonge gezinnen begeleid in zelfstandig wonen. "De Shelter" tenslotte is opgericht om tieners ouder op te vangen en te begeleiden om structuur in hun leven te brengen, zodat ze toekomstperspectief krijgen.

Eén van de recente initiatieven waarin ik bezig ben is De Boom-

gaard, een organisatie die zal bouwen op de plaats van het vroegere kleuterschooltje aan de Kesselse Bergen. Daar bouwen we voor jongeren met problemen een polyvalent centrum. Mensen uit de buurt die in nood zijn kunnen daar komen wonen, met aangepaste begeleiding.

Toen ik als hoofdinspecteur op verplicht pensioen ging (omwille van leeftijd) ben ik aangesteld als pastoor van Boven-Lo. Mijn opdracht was een parochiezone uit te bouwen voor de parochies van Kessel-Lo en de parochie van Linden, die hierbij wilden aansluiten. Zo werd de zone Kessellinde gesticht en werd ik daar verantwoordelijke van.

Als men als pastoor 75 wordt, moet hij zijn ontslag indienen. Dit werd ook aanvaard.

Ik heb dan ook de zone (en Monte Rosa) verlaten (het was toen ook coronaperiode) en woon nu in een "zorgflat" van Vogelzang in Heverlee. Ik blijf natuurlijk nog ten dienste staan van de zone en werk ook verder als voorzitter van de drie organisaties voor Bijzondere Jeugdzorg: Monte Rosa, Amber en De Wissel. Ik doe ook nog veel werk als vrijwilliger.

Rony, ben jij eigenlijk wel op pensioen? In elk geval dank ik je hartelijk voor dit interview.

Maria Van Eepoel

Zondagsviering Don Boscogemeenschap Kessel-Lo 29 september 2024

Met vrede gegroet en gezegend met licht!

We proberen soms met falen, soms lukt het, soms lukt het een beetje. Dit is zo'n dag waarop het mij hopelijk een beetje lukt.

Eerste lezing uit Num. 11,16-23

Jak. 5,1-6 Mc. 9,38-43.45-47-48

De HEER antwoordde Mozes: 'Breng zeventig van de oudsten van

Israël bijeen van wie je weet dat ze hun taak als opzichter van het volk goed vervullen, en laat hen naar de ontmoetingstent komen om zich daar bij je te voegen. ... Mozes zei: 'Ik heb hier een volk van zeshonderdduizend mensen bij me, en U zegt dat U hun vlees zult geven en dat ze daar een volle maand van zullen eten? Hoe zouden er ooit genoeg schapen, geiten en runderen voor hen kunnen worden geslacht? Zelfs als alle vissen van de zee gevangen werden, zouden ze daar niet genoeg aan hebben.' Maar de HEER antwoordde: 'Schiet de macht van de HEER soms tekort? Je zult spoedig zien of wat Ik je heb gezegd ook gaat gebeuren.'

Uit het evangelie volgens Marcus 9,30-49

Ze vertrokken uit die streek en reisden door Galilea, maar Hij wilde niet dat iemand dat te weten kwam, want Hij was bezig zijn leerlingen onderricht te geven. Hij zei tegen hen: 'De Mensenzoon wordt uitgeleverd aan de mensen. Die zullen Hem doden, maar drie dagen

na zijn dood zal Hij opstaan.' Ze begrepen deze uitspraak niet, maar durfden Hem geen vragen te stellen... Iedereen moet met vuur gezouten worden. Zout is goed! Maar als het zout zijn kracht verliest, hoe zul je het zijn kracht dan teruggeven? Zorg dat jullie het zout in jezelf niet verliezen en bewaar onder elkaar de vrede.'

Duiding

Nog steeds moeilijke en verwarrende tijden. De paus komt op bezoek. Moeten we daar blij voor zijn, moeten we hem een signaal geven of onverschillig de schouders ophalen. Wel, ik weet het zelf niet. Net zoals ik nog niet weet waar ik binnen twee weken ga opstemmen.

Liever dan mij in een langdurig debat te verwickelen, probeer ik naar mezelf en mijn onmiddellijke omgeving te kijken.

Wat heb ik dat ik kan delen of aanwenden ter bemoediging van anderen? Hoe blijf ik zelf overeind zonder een aanslag te plegen op de ander, op de natuur en op aardse goederen.

Welke kleine zegeningen heb ik zelf gekregen en welke kan ik aanwenden om het hier op aarde draaglijker te maken.

Tenslotte nog een fragment uit een interview met Frans Wuytack uit MO. Frans is 90 geworden en komt ook in de Standaard ter sprake. Hij was aanwezig bij de opening van Ademtocht en zijn voorliefde voor handen, zie je ook terug in de Paaskaarskandelaar en in het altaar hier in Ademtocht. Beiden zijn van 'zijn hand';-)

'Toen ik naar Venezuela ging, wou ik zijn zoals de mensen waar ik bij terecht kwam. Ik wou niet in de relatieve welstand van de pastorij leven, maar ging in een krot tussen de mensen wonen. Ik was tenslotte de zoon van een nachtarbeider en de kleinzoon van een dokwerker.'

'En ja, na een paar dagen verdween het armzalige bed waarin ik sliep. Maar ik kon net zo goed op een plank slapen, dus ik liet me niet verleiden tot negatieve gevoelens over de armen, ook al liggen die op zo'n moment op de loer. Een week later stond mijn bed er terug, maar met

een nieuw laagje verf.' Het is een les, zegt hij, voor iedereen die meteen begint af te geven op de ander, en vooral op de armen of kwetsbaren.

Slottekst:

God? Mooie belofte: Rijk van vrede en gerechtigheid. Het komt mooi niet. Maar ik zie wel een stervende die met trouw wordt omgeven.

Ik zie een huilende die wordt getroost, een hongerige die wordt gespijzigd. Ik zie dat een mens opnieuw zijn rechten krijgt. Ik zie het, soms even. Toch vervulde belofte?

Ik zie je God, soms even.

We eindigen terug met een stukje 'on-ooglijke natuur', de mussen. Voor mij is de natuur een plaats waar ik weer op adem kan komen, waar ik mijn geest en mijn hart kan verluchten door mij bloot te stellen aan de verwondering die alle processen die in de natuur gebeuren, bij mij los maken.

Slotlied: De mussen in de bomen

Toespraak van rector Luc Sels 27 september 2024

"Te vaak worden vluchtelingen niet gezien als slachtoffers van mensenrechtenschendingen, maar als bedreiging voor onze samenleving", sprak Sels tijdens zijn toespraak. © Geert Van den Wijngaert

Heilige vader, van harte welkom in Leuven.

U bezoekt ons op een historisch moment. Binnenkort vieren we de 600ste verjaardag van onze universiteit. Een universiteit die zich ontwikkelde in de christelijke bedding van het West-Europa van de 15de eeuw. Een universiteit die de lotgevallen van de tijd doorstond, sociale en religieuze omwentelingen overleefde en telkens weer zocht naar de wederzijdse verrijking van menselijke rede en het vermoeden van transcendentie.

In 1985 pleitte erector De Somer bij het bezoek van Paus Johannes Paulus II voor de "vrijheid om te dwalen". De inzichten die onze wetenschappers gaandeweg verwerwen situeren zich vaak in de grijze zone tussen weten en niet-weten. Ze komen tot stand in het volle besef nog niet alles en al zeker niets ultiem te weten. Deze moeizame zoektocht naar gedeeltelijke en voorlopige waarheid gaat soms gepaard met vooronderstellingen die achteraf fout blijken te zijn en bevindingen die soms onbegrip oproepen. Nieuwe paden verkennen houdt inderdaad het risico in te dwalen. Maar zoals Tolkien het stelt: lang niet eenieder die dwaalt loopt verloren.

Vandaag is de academische "vrijheid om te dwalen" gelukkig geen strijdpunt meer. We zijn inmiddels een zelfstandige universiteit, geworteld in de christelijke waarden en inspiratie. We werken in wetenschappelijke openheid, onbevangen en ongebonden. Precies in die onafhankelijkheid ligt mogelijk onze grootste waarde voor de kerk. Onze universiteit kan een kritische partner zijn, een plaats voor open discussie over ethische, maatschappelijke en levensbeschouwelijke thema's, een kritisch-loyaal denkkentrum dat de katholieke gemeenschap inspireert maar ook uitdaagt. Een denkkentrum dat vanuit dat christelijk wereldbeeld ook de samenleving durft uit te dagen.

Dat is nodig. U bezoekt ons in een tijd waarin zovelen op zoek zijn naar zingeving en antwoorden, een tijd van groeiende onzekerheid, van geopolitieke verschuivingen en nieuwe brandhaarden, druk op ecologie en klimaat, technologische revolutie en ontwrichtende polarisering, enorme migratie- en vluchtelingenstromen.

I. DE VLUCHTELING

Tijdens vele van uw reizen heeft u de vluchtelingenproblematiek aangekaart. De vluchteling van onze

tijd lijkt op de vrouw zonder huis die aanklopt aan de deur van Vdertje Panov bij Tolstoi. Panov vergeet zijn zorg om God; hij wendt zich resoluut tot zijn naaste. Juist daarin ontmoet hij God. "Wat je aan de minsten van mijn broeders doet, heb je aan Mij gedaan", klinkt het in Mattheüs 25. "Klopt aan de deur, en er zal u worden opengedaan", horen we in Mattheüs 7. Welnu, de vluchteling klopt aan onze deur. Wordt er opengedaan?

Miljoenen mensen zijn ontworteld door politiek geweld, klimaatverandering en schending van mensenrechten. Eind 2023 waren zo'n 117 miljoen mensen gedwongen op de vlucht. Veelvuldige mensenrechtenschendingen zijn niet alleen de aanleiding; ze worden al te vaak voortgezet tijdens de vlucht. Aan de grenzen van Europa zijn detentie, politieel geweld, seksuele exploitatie of gezinsscheiding al te vaak deel van het verhaal. Deze cumulatieve traumatisering leidt tot grote psychosociale kwetsbaarheid. Veel vluchtelingen zijn geraakt in hun basisvertrouwen in anderen en in een voorspelbare, betekenisvolle wereld. Ze kloppen aan de deur, met de indringende vraag naar een herstel van vertrouwen en waardigheid.

De klop op de deur is meer dan een vraag naar liefdadigheid. Hier zijn rechtvaardigheid en verantwoordelijkheid in het geding. Onze landen zijn geen moreel neutrale bijstanders. Ze hebben verplichtingen die voortvloeien uit humaniteit en internationaal erkend recht, maar ook uit verantwoordelijkheid voor een gewelddadige geschiedenis van westerse kolonisering die mee geleid heeft tot gefaalde staten, kunstmatige grenzen en economische afhankelijkheid. Achter de oproep van de vluchteling schuilt de vraag naar een samenleving die de eigen vertrouwde leefwereld durft herdenken en herverdelen.

Zowel de universiteit als de kerk bewegen zich in deze uitdagende werkelijkheid. Beiden horen we het aanhoudend kloppen op de deur.

II. DE VLUCHTELING EN DE OPDRACHT VOOR DE UNIVERSITEIT

De instroom van vluchtelingen leidt tot scherp en gepolariseerd debat. Sommigen pleiten voor verregaande solidariteit; anderen juist voor het versterken van grenzen. Al te vaak wordt de vluchteling niet voorgesteld als slachtoffer van mensenrechtenschendingen, maar als bedreiging van onze culturele leefwereld, welvaart en zelfs veiligheid. Na de Tweede Wereldoorlog spraken we af dat staten slachtoffers van vervolging toegang en bescherming geven, maar zelfs dat beginsel staat vandaag op de helling.

Als universitaire gemeenschap verzetten we ons tegen de globalisering van onverschilligheid. We keren ons tegen ideologieën die diversiteit vernietigen door algehele assimilatie als voorwaarde te stellen voor aanvaarding. We vinden daarbij inspiratie in Uw woorden in Fratelli Tutti (53):

"We vergeten dat er geen ergere vorm van vervreemding bestaat dan

zich ontworteld te voelen en bij niemand thuis te horen. Een land zal alleen vruchtbaar zijn en zijn mensen zullen pas vrucht dragen en hun toekomst in handen nemen in de mate dat het een gevoel van verbondenheid onder zijn inwoners kan stimuleren, de integratie tussen generaties en verschillende gemeenschappen kan realiseren en ook nog eens alles kan uitschakelen wat ons ongevoelig maakt voor anderen en tot verdere vervreemding leidt".

Mensen zijn niet enkel burenen, maar broeders én zusters in dezelfde gedeelde werkelijkheid. De kerk toont dat in daden. De wereldwijde inzet voor de ondersteuning van vluchtelingen tijdens uw pontificaat is indrukwekkend. Ik denk aan het netwerk van Caritas Internationalis, aan de directe hulp van parochies en congregaties over de hele wereld, of aan het diplomatieke werk van de kerk in en rondom crisisgebieden.

Onze universiteit volgt dit voorbeeld. Samen met onze partners uit het Globale Zuiden dragen we bij aan capaciteitsopbouw. We vangen bedreigde wetenschappers en studenten op met programma's zoals Scholars-at-Risk. We zorgen voor toegankelijke begeleiding van vluchtelingen en gebruiken onze expertise voor de behandeling van jongeren die hun land zijn ontvlucht en met trauma's of psychische problemen kampen. Onze juristen en ethici leggen zich toe op complexe vragen over rechtskaders die uitdrukking geven aan solidariteit voor slachtoffers van mensenrechtenschendingen.

Als universiteit met wereldwijde uitstraling en studenten uit de hele wereld, streven we ernaar om de implicaties van vluchtelingenstromen hier en de oorzaken van de massale vlucht uit al die landen aan te pakken. Onze kracht ligt in het feit dat we iedereen verwelkomen in een gemeenschap met een grote diversiteit aan religieuze en niet-confessionele levensbeschouwelijke groepen. De universiteit maakt werk van een open dialoog op basis van wederzijds begrip, ook tussen religies. Ze probeert zo harmonie en vrede te bevorderen. We laten ons daarbij expliciet inspireren door christelijke waarden en idealen.

Onze studenten zullen in de wereld van morgen antwoorden moeten vinden. We willen niet alleen hun kritisch denkvermogen stimuleren, maar hen ook vormen tot mondige en betrokken mensen. Zo worden alle bachelorstudenten gevormd in wijsbegeerte en ethiek, en in religie, zingeving en levensbeschouwing.

Zo nemen we ook tal van initiatieven die de zorgzaamheid voor kwetsbare personen aanwakkeren. Ik denk aan de talrijke service-learningtrajecten die we organiseren onder de vlag van 'KU Leuven Engage'. Het uitgesproken engagement en de onbaatzuchtige inzet voor de andere is bij vele studenten voelbaar en dat mag ons hoopvolstemmen.

III. HET MOREEL GEZAG VAN KERKEN UNIVERSITEIT

Het beeld van de vluchteling staat ook voor de komst van het andere en het vreemde in brede zin.

De vluchteling representeert dan die maatschappelijke ontwikkelingen die de vanzelfsprekendheid van onze waarheden en levenswijzen in vraag stellen, en oproepen tot een herdenken van ons samenleven. De vluchteling wordt zo een beeld voor die gebeurtenissen of evoluties die onze samenleving en haar instituties, zoals de universiteit en de kerk, oproepen om zichzelf in vraag te durven stellen.

Onze universiteit kende in de voorbije jaren haar crisissen, onder meer in concrete situaties van grensoverschrijdend gedrag of polariserende discussies over oorlog en geweld. Dit bracht onze universiteit tot een proces van zelfkritiek die ons sterker maakt, en dit dankzij de toewijding van velen in de academische gemeenschap. Dat is werk van elke dag, telkens opnieuw en zonder eindpunt. We geven daarbij bewust ruimte aan tegenspraak en staan open voor stemmen, ook intern, die het niet eens zijn met standpunten die we innemen. U heeft die ruimte voor dialoog en tegenspraak ook geopend in de kerk.

De kerk staat hier voor een immense opdracht. De schok van het seksueel misbruik en de wijze waarop dit in het verleden al dan niet eerlijk besproken en beoordeeld werd, verzwakt het morele gezag waarmee de kerk in onze westerse wereld kan spreken. Om het geschonden vertrouwen enigszins te herstellen is een eerlijke, betrokken en warme dialoog met de slachtoffers nodig, waarbij openlijk voor gemaakte fouten wordt uitgekomen.

Het gezag van de kerk is ook afhankelijk van de mate waarin ze de diversiteit in de samenleving omarmt. Waarom tolereren we dat grote verschil tussen man en vrouw in een kerk die de facto zo vaak gedragen wordt door vrouwen? Ik denk aan de enorme betrokkenheid van zovele vrouwen in onze Universitaire Parochie. Onze faculteit Theologie en Religiewetenschappen heeft sinds Vaticanum II veel leken, en vooral vrouwen, opgeleid.

Het is een voorbeeld voor de wereldwijde kerk dat deze vrouwen vandaag zetelen in bisschopsraden en andere leidende posities. Mgr. Terlinden heeft recent de hulpbischoep van Waals-Brabant vervangen door een geëngageerde vrouw. Zou de kerk niet warmer zijn met een voorname plaats voor de vrouw, ook in het priesterschap? Zou de kerk in onze contreien niet aan moreel gezag winnen mocht ze niet zo krampachtig omgaan met de thematiek van genderdiversiteit en mocht ze, zoals de universiteit dat doet, meer openheid tonen ten aanzien van de LGBTQ+ gemeenschap? Het is bemoedigend dat onze Vlaamse bisschoppen een aanspreekpunt 'homoseksualiteit & geloof' hebben opgericht, dat bijvoorbeeld tijdens de Antwerp Pride een oecumenisch gebedsmoment voor de LGBTQ+ gemeenschap organi-

seert. De wereldwijde Kerk wordt hier uitgedaagd om recente wetenschappelijke inzichten in dialoog te brengen met theologie. Het verheugt me dat onze theologen deze moeilijke vragen onderzoeken en zich onder meer toeleggen op de vraag hoe de kerk LGBTQ+ personen nabij kan zijn.

Vandaag poneert de kerk al te vaak 'once and for all' universele antwoorden. Het is bemoedigend dat u zich als Paus luidop durft af te vragen wie u bent om te oordelen over anders gearde mensen. Met de synode over synodaliteit, waar voor het eerst vrouwen volwaardig aan deelnemen, plaatste u de belangrijke vraag op de agenda hoe de kerk haar eenheid in diversiteit kan bewaren en gaf u de constructieve tegenspraak in de kerk een boost. Onder meer onze bisschoppen roepen daarbij op om de diversiteit binnen te laten.

De komst van de vluchteling impliceert de komst van het andere en het vreemde. Ze stelt de vanzelfsprekendheid van onze waarheden, waarden en levenswijzen in vraag. Dat is voor ons beide zo, kerk en universiteit.

IV. BRUGGEN BOUWEN, GEEN MUREN

U toont uitzonderlijke betrokkenheid op de situatie van vluchtelingen. Als kind van migranten roept u op tot een beleid dat de gelijkwaardigheid van elke mens en het recht van eenieder op een veilige thuis behartigt. Bruggen moeten we bouwen, stelt u, geen muren. Want de vluchteling die klopt aan onze deur is, net als bij Vdertje Panov, niet enkel een broeder of zuster in nood, maar God zelf.

Extra betekenisvol is dat u die oproep doet in een wereld waarin we er juist steeds meer toe neigen om 'muren' te bouwen, ons af te sluiten van wat anders en vreemd is. Die door angst en zelfbehoud gevoede reactie is ten dele te begrijpen. In sommige regio's heeft de slecht geregelde migratie immers vooral impact op de meest kwetsbare delen van de bevolking. Ze vallen op die manier ten prooi van politieke krachten die hun angst exploiteren. Onze gedeelde inspiratie daagt ons uit om die angst ernstig te nemen én tegelijk te werken aan 'creatieve openheid' ten aanzien van allen die zich qua religie, politieke ideologie, cultuur of afkomst misschien 'anders' aandienen, maar met wie we ten diepste het menszijn delen. Precies om die reden ligt in creatieve openheid de mogelijkheid om tot oplossingen te komen, die we in de beslotenheid van onze veilige muren niet zouden kunnen ontdekken. Die openheid vraagt een ommekeer in hoofd en hart om elke andere mens niet als last maar als verrijking tegemoet te treden.

De vluchteling klopt aan onze deur. De aanhoudende echo van zijn appel klinkt rauw en doordringend. Doen wij de deur open?